

Obsah

Slovo úvodem	v
1 Úvod	6
1.1 Podstata reoxidačních pochodů a jejich důsledky	6
1.2 Reoxidační pochody při plynulém odlévání oceli	8
1.3 Faktory ovlivňující rozsah reoxidačních pochodů	9
1.3.1 Vliv odlévaného kovu na rozsah reoxidačních pochodů	10
1.3.2 Vliv slévárenské formy na rozsah reoxidačních pochodů	11
1.3.3 Vliv způsobu odlévání forem na rozsah reoxidačních pochodů	12
1.3.4 Vznik povrchových filmů a oxidických blan	16
1.4 Možnosti sledování průběhu reoxidace	16
1.4.1 Studium nekovových vměstků	17
1.4.2 Sledování poklesu obsahu prvků s vysokou afinitou ke kyslíku	17
1.4.3 Přímé měření aktivity kyslíku v tavenině	18
1.4.4 Hodnocení vad způsobených reoxidací	20
1.5 Vady odlitků ze slitin železa zapříčiněné reoxidací	20
2 Kyslík v litinách	26
2.1 Současný stav znalostí o chování a významu kyslíku v litinách	26
2.1.1 Kyslík v litinách chemicky vázaný	26
2.1.2 Aktivita kyslíku v litinách	31
2.2 Termodynamická rovnováha v soustavách Fe-C-Si-O a Fe-C-Si-Me-O	35
2.3 Metodika vlastního měření aktivity kyslíku	38
2.4 Aktivita kyslíku v litinách během tavení a odlévání	39
2.4.1 Aktivita kyslíku v litinách při tavení v elektrických pecích	39
2.4.2 Aktivita kyslíku v litinách měřená ve formě během chladnutí tekutého kovu	43
2.4.3 Vliv formovacího materiálu na aktivitu kyslíku v litině po odlití	48
2.4.4 Shrnutí změn aktivity kyslíku v grafitických litinách	49
2.5 Shrnutí výsledků uvedených ve 2. kapitole	52
3 Kyslík v ocelích	55
3.1 Současný stav znalostí o chování a významu kyslíku v ocelích	55
3.1.1 Kyslík v tavenině a vázaný v oxidech	55
3.2 Termodynamická rovnováha v soustavách Fe-Al-O a Fe-Al-Me-O	57
3.3 Kyslík v oceli během odlévání (reoxidace)	59
3.4 Aktivita kyslíku v ocelích	60
3.4.1 Měření aktivity kyslíku v oceli v poloprovozních podmínkách	60
3.4.2 Měření aktivity kyslíku v oceli v provozních podmínkách	63

3.4.3	Interpretace výsledků měření aktivity kyslíku v oceli	65
3.5	Vliv aktivity kyslíku na morfologii vměstků	66
3.6	Shrnutí výsledků měření uvedených ve 3. kapitole	72
4	Modelování reoxidačních pochodů	74
4.1	Difuze kyslíku na mezifázovém rozhraní atmosféra–tavenina	74
4.2	Adsorpce kyslíku na povrchu taveniny	74
4.3	Chemická reakce na povrchu taveniny	78
4.4	Desorpce a rozpouštění produktů reoxidace z povrchu	79
4.5	Difuze kyslíku do objemu kovu	80
4.5.1	Popis difuze prvků v tavenině	80
4.5.2	Problematika stanovení difuzních součinitelů prvků v tavenině	82
4.5.3	Problematika současné oxidace více prvků v průběhu reoxidace	84
4.6	Modelování redistribuce příměsí v průběhu tuhnutí	86
5	Podmínky vlastních experimentů a problematika související s měřením aktivity kyslíku pomocí koncentračních článků	90
5.1	Podmínky experimentů při měření v litinách	90
5.1.1	Měření aktivity kyslíku v kovu v peci	90
5.1.2	Měření aktivity kyslíku v kovu ve formě po odlití	93
5.2	Podmínky experimentů při měření aktivity kyslíku v ocelích	96
5.2.1	Měření aktivity kyslíku v oceli v poloprovozních podmínkách	96
5.2.2	Měření aktivity kyslíku v oceli v provozních podmínkách	97
5.3	Problematika dlouhodobého měření aktivity kyslíku ve formě po odlití	98
5.3.1	Dlouhodobé měření aktivity kyslíku v oceli	98
5.3.2	Dlouhodobé měření aktivity kyslíku v litinách	101
5.4	Shrnutí výsledků	102
6	Analýza vad vzniklých reoxidací a prevence jejich vzniku	103
6.1	Metodický přístup k problematice vad odlitků	103
6.2	Podstata vzniku vnitřních vad 2. typu	104
6.2.1	Vady 2. typu – bubliny	105
6.2.2	Vady 2. typu – makrovměstky	108
6.3	Analýza příčin vzniku vnitřních vad 2. typu v provozních podmínkách	108
6.3.1	Analýza příčin vzniku bublin v ocelových odlitcích	108
6.3.2	Vady 2. typu – makrovměstky	114
6.4	Interpretace výsledků měření	134